

Dobra praktyka

Nazwa narzędzia/dobrej praktyki	Wiele źródeł: zajęcia edukacyjne na temat elastyczności poznawczej. Przypadek Łotwy
Kluczowe słowa (meta tag)	Elastyczność poznawcza
Zapewnione przez	Stockholm School of Economics in Riga
Język	Polski
Opis dobrej praktyki	
<p>Temat i koncepcja elastyczności poznawczej są stosunkowo nowe i niezbadane w przypadku Łotwy. Szeroko zakrojone poszukiwania w literaturze i w różnych źródłach doprowadziły do wniosku, że taki temat dopiero się pojawia i dlatego nie ma wystarczającej ilości informacji lub przykładu, który stanowiłaby o dobrej praktyce, która mogłaby zostać poddana analizie. Istnieje jednak wiele inicjatyw prowadzonych w celu pogłębienia rozumienia tego pojęcia i działań służących wprowadzeniu ułatwień w zakresie szerszego nauczania o elastyczności poznawczej, także w oparciu o zestaw narzędzi umiejętności społecznych, niezbędnych dla poprawy zatrudnialności.</p> <p>Początki i rozwój elastyczności poznawczej na Łotwie</p> <p>Definicja elastyczności poznawczej jest dość szeroka i do tej pory nie osiągnięto konsensusu w zakresie jej ujednoczonej formy. Zwykle elastyczność poznawcza (EP) jest definiowana jako zdolność do przełączania się między dwoma zagadnieniami lub jednoczesnej pracy nad wieloma zagadnieniami lub też tematami. Czasami EP jest po prostu opisywana jako przenoszenie się pomiędzy pojęciami, zadaniami lub strategiami. Uproszczona definicja otwiera kolejne drzwi dzięki czemu można dostrzec rozwój niektórych aspektów związanych z elastycznością poznawczą. Na Łotwie jest to przede wszystkim obszar pedagogiki i edukacji dla dzieci. Najbardziej wszechstronny materiał w tej dziedzinie został opracowany przez Uniwersytet Łotewski, a jest nim „Podręcznik psychologii dla młodych nauczycieli”¹. Podręcznik ten został opracowany, aby wspierać młodych nauczycieli i poprawić ich zrozumienie procesów poznawczych u dzieci. EP obejmuje w jednakowym stopniu również możliwość pracy nad wieloma zadaniami lub też zdolność łatwego przełączania się między zadaniami. Nawet jeśli sytuacja ta nie jest wprost określona mianem elastyczności poznawczej to tak właśnie należy ją definiować. Psychologia poznawcza i do pewnego stopnia również elastyczność w przełączaniu się między zadaniami koncentruje się głównie na dzieciach w wieku od 0 do 18 lat. Dobrym tego przykładem jest materiał informacyjny przygotowany przez Państwowe Centrum Treści Edukacyjnych². Materiał analizuje głównie różne etapy rozwoju dzieci, ale zawiera również przydatne narzędzia do oceny zdolności poznawczych. Narzędzia te mogą być używane w zasadzie w każdym wieku. Przykładowo test kognitywny Woodcocka Johnsona może być stosowany u osób w wieku od 2 do 90 lat, ale na Łotwie stosuje się go zazwyczaj u dzieci oraz młodszego pokolenia. Pozwala to sądzić, że istnieje stereotyp zgodnie z którym po szkole średniej nie trzeba już zwracać uwagi na procesy poznawcze i elastyczność poznawczą.</p>	

Nie oznacza to, że psychologia poznawcza całkowicie znika z programu edukacyjnego. Nadal ona funkcjonuje, ale już tylko w ograniczonym zakresie. Obejmuje to przede wszystkim kształcenie nauczycieli i psychologów. Temat EP nie został natomiast zidentyfikowany w programach edukacyjnych z takich obszarów wiedzy jak zarządzanie czy chociażby rozwój zasobów ludzkich.

Elastyczność poznawcza na podstawie zidentyfikowanych inicjatyw

Szeroko zakrojone poszukiwania inicjatyw, które można przypisać elastyczności poznawczej, przyniosły bardzo ograniczone rezultaty. Jedną z firm konsultingowych działających w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi tj. Organization Development Academy (ODA) opracowała materiał seminaryjny³ pt. „Selfdevelopment, experience exchange seminar for State Chancellery of Latvia”. Jednym z tematów wskazanych w programie seminarium była elastyczność poznawcza. Nie udało się jednak dotrzeć do informacji potwierdzających, że owo seminarium odbyło się w zgodzie z przyjętymi założeniami, a jeżeli rzeczywiście miało ono miejsce, jaka była grupa docelowa jego odbiorców i uczestników.

Wnioski i przyszłe działania

Przedstawiona wyżej argumentacja wyraźnie wskazuje na brak poświęcenia wystarczającej uwagi zagadnieniu elastyczności poznawczej w stosunku do studentów oraz menedżerów. Obecnie trudno wytłumaczyć, dlaczego EP koncentruje się przede wszystkim na dzieciach, a niemal zupełnie zapomniana się o późniejszych etapach życia człowieka. Jednym z możliwych wyjaśnień może być to, że EP koncentruje swoją uwagę na szkole średniej, zakładając, że umiejętności uczenia się rozwinięte na tym etapie są wystarczające na całe życie.

Dowody międzynarodowe jasno pokazują, że tak nie jest, a elastyczność poznawczą można poprawić w trakcie całego życia w tym także w trakcie realizowania kariery zawodowej. W związku z tym można zasugerować, że w przypadku Łotwy należy podjąć decyzje a w krok za nimi działania mające na celu przywrócenie koncentracji na EP także na późniejszych etapach życia, m.in. na etapie studiów uniwersyteckich. Kolejnym krokiem w tym względzie powinno być opracowanie odpowiednich materiałów pedagogicznych ułatwiających rozwój EP w zależności od kierunku studiów, obszaru ich zastosowania, itp.

Bibliografia	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/56412/svence_guna-psihologija_jaunajam_skolotajam-book.pdf?sequence=1 2. https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/inf_mat_vecakiem.pdf 3. https://www.mk.gov.lv/lv/media/308/download
Rodzaj materiału	DOBRE PRAKTYKI